

RIGSGOMBUDSMANDEN I GRØNLAND

Statsministeriet
Prins Jørgens Gård 11
1218 København K

Dato: 9. november 2007

J.nr.: 415-0001

Indberetning vedr. Grønlands Landstings efterårssamling, fredag den 9. november 2007.

Landstinget behandlede følgende dagsordenspunkter:

Punkt 53:

Redegørelse fra arbejdsgruppen om kirkens styrelse og organisation.

(Landsstyremedlemmet for Familie, Uddannelse, Kultur og Kirke)

Ved fremlæggelsen af redegørelsen oplyste **Landsstyreformand Hans Enoksen** på vegne af landsstyremedlemmet for Familie, Kultur, Uddannelse og Kirke, at arbejdsgruppens opgave har været at undersøge intentionerne bag den eksisterende lovgivning på kirkeområdet og at komme med forslag til, hvordan de intentioner i højere grad kan opfyldes inden for de gældende regler og et eller flere forslag til den fremtidige organisering af kirken i Grønland.

Ved Landstingets efterårssamling 2006 fremførte Siumuts landstingsmedlemmer et forslag til forespørgselsdebat, som blandt andet omfatter oprettelsen af et kirkeråd, der skal være ansvarlig for den administrative adskillelse af kirken fra det politiske system. Arbejdsgruppen kan ikke anbefale, at der oprettes et kirkenævn eller –råd på ny og peger blandt andet på menighedens svage repræsentation i kirkenævnet eller –rådet og den lange sagsbehandlingstid.

Honorering af menighedsrepræsentanter og provstiudvalgsmedlemmer også været rejst som emne ved flere anledninger. Arbejdsgruppen kan ikke anbefale, at menighedsrepræsentanter eller provstiudvalgsmedlemmer honoreres for deres arbejde.

Arbejdsgruppen gør i sin rapport opmærksom på, at den ikke har behandlet biskoppens ansættelsesforhold, selv om det længe har været et grønlandsk ønske, at biskoppen blev ansat af Grønlands Hjemmestyre. Arbejdsgruppen gør opmærksom på, at en lov om de færreste myndigheders overtagelse af sager og sagsområder skaber mulighed for, at

Færøerne kan overtage sagsområdet folkekirken, herunder også ansættelse af deres biskop. Det er dog en betingelse, at de rammer og traditioner, som er folkekirkens, også efter en færøsk overtagelse fortsat skal være fælles for hele kongeriget. Fra grønlandsk side er der mulighed for at søge samme løsning.

Folkekirken i Grønland er med til at holde samfundet sammen, hvad enten der er tale om begivenheder, der fejres, som barnedåb, konfirmation og vielse eller begivenheder, hvor vi siger farvel til en nær og bekendt. Folkekirken er rammen, og det er hos præsten, vi finder den vejledning og støtte, vi har behov for. Intet af dette skal ændres, men det betyder ikke, at folkekirken i Grønland ikke kan forbedres, at den ikke gennem nænsom fornyelse kan blive en bedre ramme for begivenhederne i vores liv og et endnu stærkere bindeled i samfundet.

Landsstyremedlemmet udtrykte forhåbning om, at landstinget har fået udbytte af at læse arbejdsgruppens rapport og så frem til en god debat.

Landstingets partier udtrykte generelt tilslutning til rapporten og dens anbefalinger. Flertallet af partierne udtrykte tilslutning til, at der arbejdes videre med at undersøge om der skal søges en ordening for den grønlandske kirkes relationer til Folkekirken, svarende til den færøske ordening.

Punkt 12:

Forslag til Landstingslov om medieansvar.

(Landsstyremedlemmet for Familie, Uddannelse, Kultur og Kirke)
(2. behandling)

Forslaget blev 1. behandlet under landstingets forårssamling 2007, jf. min indberetning af 14. marts 2007.

Til forslaget 2. behandling forelå en betænkning fra Landstingets Kultur- og Uddannelsesudvalg. I udvalgets betænkning indstilles forslaget vedtaget, med enkelte ændringsforslag – herunder at formanden for Grønlands Pressenævn skal være jurist.

Landsstyreformand Hans Enoksen bemærkede på vegne af landsstyremedlemmet for Familie, Kultur, Uddannelse og Kirke til udvalgets indstillinger, at landsstyret deler udvalgets indstillinger til ændringsforslag. Landsstyret er dog ikke enig med udvalget i et ønske om ændringer i Pressenævnets sammensætning.

Ved afstemning tilsluttede et flertal i landstinget sig landsstyrets ændringsforslag. Forslaget underkastes behandling i udvalget igen, forinden 3. behandlingen.

Punkt 134:

Forslag til Landstingsbeslutning om, at Landsstyret i forbindelse med de førstkommende bloktilskudsforhandlinger imellem KANUKOKA og Grønlands Hjemmestyre pålægges at arbejde for at det fulde ansvar for renovering og vedligeholdelse af kirkens bygninger overdrages til kommunerne suppleret med et bloktilskud fastsat efter nærmere forhandling.

(Landstingsmedlem Jens B. Frederiksen, Demokraterne)

(1. behandling)

I begrundelsen for forslaget anførte **forslagsstilleren** bl.a., at Demokraterne støtter op om folkekirken i Grønland og anser det for vigtigt, at kirkerne løbende vedligeholdes både af hensyn til den kulturelle arv, de udgør, og til glæde for kirkegængerne.

Demokraterne ønsker, at der sker en omorganisering af ansvarsfordelingen vedrørende bygningsrenovering og vedligeholdelse af kirkerne. Det vurderes, at Grønlands Hjemmestyre har vist sig uegnet til at varetage opgaverne med hensyn til bygningsrenovering og vedligeholdelse af kirkerne, samt at sikre de fornødne midler hertil. Derfor finder forslagsstilleren at ansvaret fremover bør overgå til kommunerne, så disse selv kan prioritere, hvad der skal renoveres og vedligeholdes.

I landsstyrets besvarelse anførte **Landsstyremedlem for Finanser og Udenrigs-anliggender Aleqa Hammond** bl.a., at Strukturudvalget i betænkningen bag den igangværende strukturreform af den offentlige sektor i Grønland for kirkeområdet anbefaler, at drift af kirke og kirkelige anlæg bibeholdes i Hjemmestyret. Derimod blev det anbefalet, at registrering af fødsler og dødsfald overføres til kommunerne.

I strukturen for kirkeområdet er der en nødvendig overordnet styring af området fra Landsstyremrådet for Kirke, hvilket gør det mest hensigtsmæssigt at drift af kirke og kirkelige anlæg bibeholdes i Hjemmestyret. En bibeholdelse af området i Hjemmestyret må også forventes at betyde, at der kan undgås dobbeltadministration af området i den offentlige sektor.

Landsstyret indstillede forslaget til forkastelse.

Landstinget besluttede ved afstemning at forkaste forslaget, som herefter overgår til 2. behandling i den foreliggende form.

Punkt 118:

Forslag til landstingsbeslutning om at Landsstyret pålægges at igangsætte en omfattende renovering samt udvidelse af Nuussuaq kirke i Upernavik Kommune.

(Landstingsmedlem Anthon Frederiksen, Kattusseqatigiit Partiiat)

(1. behandling)

I begrundelsen for forslaget anførte **forslagsstilleren** bl.a., at kirkerne i Nordgrønland i fleste tilfælde er langt mere forældet i forhold til Sydgrønlands kirker, samlet set. Han peger særligt på kirken i bygden Nuussuaq i Upernavik Kommune. Det foreslås at kirken i Nuussuaq prioriteres til renovering samt udvidelse.

I landsstyrets besvarelse indledte **Landsstyreformand Hans Enoksen** på vegne af landsstyremedlemmet for Familie, Kultur, Uddannelse og Kirke med at henvise til de årlige finanslove, som rummer prioriteringer af anlægs- og renoveringsbevillinger til bl.a. skoler, forsyning og boliger.

For 2007 planlægges at 54 % af landsstyreområdets vedligeholdelsesbevillinger vil blive anvendt inden for kirkeområdet med en fordeling på Provsti Syd (11 %), Provsti Midt (13 %) og Provsti Nord (30%) svarende til henholdsvis 1,1 mio. kr., 1,3 mio. kr. samt 2,9 mio. kr.

For så vidt angår kirken i Nuussuaq indgår denne kirke i vedligeholdelsesplanen med udvendig samt indvendig vedligeholdelsesarbejder, hvor der den 10. april 2007 er indgået en entreprisekontrakt med hjemmestyret til en samlet pris på 461.050 kr.

Landsstyremedlemmet finder ikke at det kan gøres gældende, at der diskrimineres i forhold til Sydgrønland, Midtgrønland eller Nordgrønland.

Landsstyret kunne ikke tilslutte sig beslutningsforslaget.

Landstinget besluttede ved afstemning at forkaste forslaget, som herefter overgår til 2. behandling i den foreliggende form.

Punkt 78:

Forslag til forespørgselsdebat om behovet for, at der laves en særskilt lov om slædehunde i Grønland, således at "Landstingslov nr. 18 af 30. oktober 1998 om slædehunde samt hunde og kattehold" for fremtiden adskilles i to love.

(Siumuts Landstingsmedlemmer)

I begrundelsen for forslaget anførte **forslagsstillerne** bl.a., at grønlandske slædehunde er en af for Grønland vigtige egenart, som man kendes for i udlandet, og grønlandske slædehunde er blandt verdens stærkeste og mest slidstærke hundearter, ligesom de er nogle af stærkeste dyr i Arktis.

Forslagsstillerne finder det ikke hensigtsmæssigt at man har fælles lov om slædehunde og importerede hunde og katte, beregnet til at leve indendørs. Grønlandske slædehunde er udedyr, tilpasset det kolde vejr, og noget af det vigtigste arbejdsredskab ved fanger- og fiskerierhvervet i islægsområderne. Den nuværende lov og vedtægter vurderes som absolut ikke tilpasset for slædehundenes behov. Derfor finder forslagsstillerne, at landsstyret bør lægge op til lov, tilpasset grønlandske slædehunde, samt at slædekuskenes organisation og KNAPK inddrages i tilblivelsen af de efterfølgende vedtægter.

Landsstyremedlem for Erhverv, Arbejdsmarked og Erhvervsuddannelser Siverth K. Heilmann oplyste, at landsstyret er i færd med at udarbejde en revision af hunde- og katteloven. Det indgår dog ikke i landsstyrets overvejelser at lave en separat lov for slædehunde.

Under den efterfølgende debat tilsluttede de fleste partier sig landsstyrets synspunkter samtidig med, at de enkelte partier varslede særlige områder i en revideret lovgivning, vedr. bestemmelser om slædehundehold, som partierne vil være særligt opmærksomme på.

Punkt 125:

Forslag til forespørgselsdebat om det er nødvendigt at tilpasse forvaltningen af vore levende ressourcer, samt om vi skal sprede brugen af vore levende ressourcer i geografisk henseende som følge af klimaændringen.

(Landstingsmedlem Ane Hansen, Inuit Ataqatigiit)

Med henvisning til klimaændringer spurgte **forslagsstilleren** i begrundelsen for forslaget, om det ikke er nødvendigt at tilpasse forvaltningen af Grønlands levende ressourcer som følge af klimaændringen.

Brugen af de levende ressourcer blevet mere ulige fordelt i geografisk henseende, alt afhængig af hvor i landet man er placeret. Det er blandt andet også påvist, at visse fangsttyr først dukker op i nogle områder, når perioden for tilladelsen af fangsten er ved at udløbe. Dette har en stor indvirkning på fangernes levevilkår og det er påvist i flere tilfælde, bl.a. i konklusionen i en rapport om undersøgelsen fangerhervets vilkår. At fangsttyr i visse områder først dukker op, når perioden for tilladelsen af fangsten er ved at udløbe, kan blandt andet læses i en redegørelse fra Grønlands Naturinstitut.

Forslagsstilleren henviste til f.eks. fordelingen af fangede lomvier i den periode, hvor jagten er tilladt. I en af de sidste informationer fra Naturinstitutet kan det læses, at 85 % af de fangede lomvier fanges i Midtgrønland, mens kun 15 % er blevet fanget i området fra Kangaatsiaq til Qaanaaq distrikt, på trods af at flertallet af fangerne er fra Nordgrønland.

Forslagsstilleren mener, at det er på tide at skulle drøfte, om brugen af de levende ressourcer skal revurderes, samt om brugen af de levende ressourcer skal gøres mere spredt i geografisk henseende som følge af klimaændringen.

I landsstyrets besvarelse indledte **Landsstyremedlem for Sundhed og Miljø Arkalo Abelsen** med at erklære sig enig i forslagsstillerens betragtninger om, at det er meget væsentligt at tage klimaændringernes konsekvenser for forekomsten af de levende ressourcer med i betragtning i forvaltningen af disse ressourcer.

Det er imidlertid for tidligt præcis at kunne udrede hvilke eksakte konsekvenser klimaændringerne allerede har og vil få i fremtiden på Grønlands natur. Der er for lidt viden om, f.eks. hvorvidt dyrene har ændret eller vil ændre deres trækruter og valg af fødeområder på grund af klimaændringerne. Landsstyret finder det derfor af stor vigtighed at få et bedre vidensgrundlag om de konsekvenser vi må forvente i fremtiden. Landsstyret finder det afgørende, at der fremover opbygges en mere regelmæssig overvågning af bestandene, så det sikres at alle bestande overvåges inden for en vis periode. Dermed kan forvaltningen af de levende ressourcer tilpasses i forhold til de igangværende klimaændringer.

Landsstyremedlemmet oplyste endvidere at Grønland, med afsæt i klimaændringerne, har valgt at spille en meget aktiv rolle i det arktiske samarbejde. Det skal i den forbindelse fremhæves, at Grønland fra 2006-2009 har formandskabet i CAFF (Conservation of Arctic Flora and Fauna). CAFF er den arbejdsgruppe under Arktisk Råd som blandt andet arbejder med at få belyst konsekvenserne af klimaændringernes betydning for vores levende ressourcer.

Havfuglenes situation er blevet diskuteret på et seminar afholdt af Nordisk Ministerråd i september 2007. På seminaret deltog eksperter fra de nordiske lande inklusiv Grønland. En af hovedkonklusionerne fra dette seminar er, at klimaforandringerne kan have negative konsekvenser for en række havfugle. Det bør Grønland se på med stor alvor.

Den videnskabelige overvågning af Grønlands levende ressourcer kompliceres af landets størrelse og ekstreme klimatiske forhold. Landsstyret ser derfor et stort potentiale i at inddrage brugerne yderligere i overvågningen. Dels er der et potentiale i at udnytte deres færden i vanskeligt tilgængelige områder, og dels kan et tættere samarbejde måske skabe større forståelse mellem brugere, forvaltere og rådgivere. Landsstyret arbejder med flere projekter på denne front bl.a. i form af etablering af et dataregistreringssted for miljø- og naturobservationer. Målet er at udvikle et system, hvor styrkerne ved forsker-baseret og lokalt baseret overvågning udnyttes bedst muligt for at nå det fælles mål at sikre store levedygtige bestande, der giver det mest optimale langsigtede udbytte.

Det er landsstyrets opfattelse, at man først må få en mere eksakt viden om klimaændringernes påvirkning af de levende ressourcer, før der kan tages de nødvendige skridt for at tilpasse forvaltningen af de levende ressourcer. Landsstyret er klar til at handle og tilpasse forvaltningen af de levende ressourcer, når der er den fornødne viden til dette.

Forslagsstilleren kobler i sit forslag den kendsgerning, at der ikke skydes så mange lomvier i Nordgrønland – sammenholdt med antal skudte i Midtgrønland – sammen med klimaændringerne i Grønland. Denne sammenkobling finder landsstyret imidlertid ikke er åbenlys. En dokumenteret årsag til at der procentvis ikke skydes så mange lomvier i Nordgrønland er derimod, at det kun er lovligt at skyde lomvier i en kort periode, hvor fuglene befinder sig i området. Disse jagttider er fastsat, fordi der er dokumenterede undersøgelser der viser markante nedgange i ynglebestandene af lomvier i Nordgrønland.

Landsstyret henviste til at der ved tidligere landstingssamlinger har været bred enighed mellem landsstyret og landstinget om at evt. ændring af jagttider på fuglene kun kan komme på tale, såfremt dette kan understøttes med ny faktuel viden om bestandenes udvikling. Der har endvidere været enighed om at fuglebestandene skal forvaltes i overensstemmelse med bæredygtighedsprincippet og forsigtighedsprincippet samt at fuglene skal have fred i yngletiden. Jf. tidligere behandlede sager på indeværende landstingssamling nedsætter landsstyret snarest en arbejdsgruppe, der skal foretage en vurdering af, hvorvidt der er grundlag for en revision af den nuværende fuglebekendtgørelse. Landsstyret finder det naturligt at klimaperspektivet inddrages i dette arbejde.

De efterfølgende debat blandt landstingets partier afspejlede, at man på de principielle punkter er enig i landsstyrets betragtninger, samtidig med at man i det omfang det er forsvarligt, bør søge at tilgodese fangernes vilkår i Nordgrønland.

Med venlig hilsen

Søren Hald Møller

Kopi pr. e-mail: Folketinget
Kongehuset, Kabinetssekretariatet
Samtlige ministerier
Rigsombudsmanden på Færøerne